

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 9. marca 1881.

Obseg: Katera goveja plemena so najprimerniša za slovenske pokrajine? — Poziv dolenskim in drugim kranjskim vinogradnikom in sadjerejcem. — Kako naj bi se v ljudski nadaljevavni šoli podučevalo o rudninskem gnoji. (Dal.) — Pisatelji slovenski, na pilo nikdar ne pozabite! — Poziv. — Denar „Ferto“. — Noč. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Katera goveja plemena so najprimerniša za slovenske pokrajine?

Spisal prof. F. Povše.

Pogostoma se to vprašanje razpravlja med gospodarji, ker je res sila velike važnosti za prospeh naše živinoreje, ki dandanes daje gospodarjem skoro edino zaslombo. Kdo bi pač ne priznaval, koliko je na tem ležeče, da gospodar najde pravo, svojim razmeram primerno pleme. Saj še celó stari narodni rek o tem pravi: „Dobro kobilo za pleme dobiti k hiši je težko.“

Ni dovolj, da si kupim kako sloveče pleme, vedeti moram poprej, ali je to pleme primerno krajnim razmeram, ali je sposobno za oni namen, ki ga imam doseči z živinorejo? To je gotovo, da za vse popolnem sposobnega plemena ni najti.

Zato mora gospodar pri izberanju plemena paziti na namen, to je, na to, ali hoče odrediti izvrstno vprežno ali mlečno, ali pitavno živino. Ako mu je mar le za eno teh lastnosti, bo lahko odločil se za dotično pleme; vse drugače je, če hoče v enem plemenu imeti združene vse tri ali vsaj dve lastnosti.

Kjer nam gré za goveje plemena, ki je izvrstno za mleko, tam bodemo segali po sledečih slovečih mlečnih plemenih:

Holandsko je sicer najbogatejše mlečno pleme, daje pa bolj vodeno, malo mastno mleko. Kdor želi tedaj imeti mnogo pa mastnega mleka, ker ga potrebuje za napravo surovega masla (putra), ta ne bo smel seči po holandskih kravah, če bi tudi bile sposobne za njegove krajne in zračne razmere, kakoršnih pa sploh po Slovenskem ni. *) Ta bo rajši segel po pincgavskem ali belanskem plemenu, ki daje primerno mnogo mleka, katero pri dobri krmi in paši postane jako tolsto, torej za žbiri smetane jako sposobno.

Da pa bodo moje besede utemeljene, naj navedem lastne skušnje, katere sloné na statističnih zapiskih. Da je holandskih krav mleko mnogo revniše na smetani od onega pincgavskih krav, kažejo nam te številke: za napravo 1 funta putra treba od holandske krave 13½ bokalov, od pincgavske 10¼ bokalov mleka.

Pristaviti pa moram, da je mleko bolj ali manj tolsto tudi po različnosti krme, pa da krave po teletu sploh v začetku molže dajo manj, proti koncu v visoki brejosti bolj tolsto mleko. Navedene številke pa so sestavljene iz pozvedeb o mlekarstvu omenjenih krav, ki so vse imele enako krmo in so bile vse mladomolzne.

Gledé množine navajamo sledeče številke: Holandske krave dajó — a to naj si dobro vsakdo zapomni — le pri obilni in tečni piči, na leto 3000 do 4000 in še več litrov mleka, pincgavske krave 2000 do 3000 litrov. V hlevih naše kmetijske goriške šole imamo tudi pincgavsko pleme, in iz molzних zapisnikov, v katere se vestno sleherni dan jutrajna, opoldanska in večerna molža zapisuje, razvidno je, da pincgavska 10 let stara krava je pri navadni krmi dala na leto 3046 litrov mleka, njena hči, 3letna prvesnica, pa 2240 litrov, kar je gotovo za prvesnico veliko, toliko bolje, če vzamemo v poštev, da senó ni posebne dobrote (se ve da dobivajo krave tudi lucerno, krmensko peso in nekoliko otrobov).

O dobroti belanskih krav (Möllthaler) ne morem iz lastnih izkušenj in zapisnikov govoriti o meri letne molže, ker smo še le minulo jesen nakupili nekaj belanskih krav, a to pa smem uže reči, da so v primeri velikosti prav pridne in stanovitne mlekarice. Poznam pa njih mlečnost iz zapisnikov, ki se natančno izvršujejo v 2 slovečih hlevih na Goriškem, in sicer na Tominskem pri gospodu Ig. Kovačiču, ki ima velik zgleđen hlev napolnen s tem plemenom, in isto tako v Furlaniji na grajščini barona Ritterja, kjer imajo na eni pristavi 80 belanskih krav.

Gospod Kovačič ima v srednji meri od vsake krave po 2000, baron Ritter 2200—2600 litrov mleka od ene krave. Za tako srednje veliko pleme je gotovo to prav povoljna množina, posebno če pomislimo, da belanke zaradi krme niso prav nič zbirčne. Jaz nisem še videl goveda, katero bi tako rado žrlo, tudi slabo krmo, kakor belansko. Ko niso skoro dotaknile se sirščinih stebelov pincgavske in tominske krave, požrešno so segale po njih belanske krave, katere v 3 mesecih — kar jih imam priliko opazovati — vedno to lastnost spričujejo, ter se tudi prav dobro debelé. Za pašo so tudi prav pridne ter pohlevne, ljubeznjive živali.

(Dalje prihodnjič.)

*) Zato so tudi holandska goveda skoro da bele vrane na Slovenskem.

Kakor je pa znano, ima listje več redilnih snovi, kakor stebela.

3. Mnogo planinskih rastlin ima zimzeleno listje. V tem listju nahaja se mnogo redilne zaloge (Reserve-stoffe), iz katere v prihodnjem letu rastline napravljajo liste, stebela, cvet itd. Take rastline so, na pr.: *Carex sempervirens*, *Gentiana excisa*, *Nigritella augustifolia*, *Daphne striata*, *Calluna vulgaris* itd.

4. Nahaja se v planinah mnogo rastlin z mlečnim in gotovo redilnim sokom. K takim rastlinam prištevamo, na pr.: *Campanula barbata*, *Crepis grandiflora*, *Hieracium alpinum*, *Leontodon pyrenaicus* itd.

Zakaj da ima planinsko seno več in izdatnejši redilni učinek, kakor dolinsko, si iz omenjenega lahko razlagamo. Mnoge preiskave nam kažejo, da ni mero-dajna samo vsebina gnjilca za prebavljanje in redilnost krme, ampak zraven tega tudi množina olesenele staničnine. Seno, ki ima obilo gnjilca, zraven pa malo olesenele staničnine, je najbolj in najlože prebavljivo. K takemu senu se pa prišteva v prvi vrsti, kakor kažejo preiskave, planinsko seno. Prezirati pa ne smemo mnogih blapnih oljev planinskih dišečih zelišč, katera povzročujejo večjo izločevanje prebavljivih sokov in zato-rej boljše prebavljanje beljakovine. Planinsko seno smemo torej prištevati k najtečnejši piči.

O vprašanji, ali bi bilo mogoče s presajanjem planinskih zelišč v dolino izboljšati naše travnike — v nemških kmetijskih časnikih pisalo se je mnogo o tem — hočem le malo besedi spregovoriti.

Prepričan sem popolnoma, da bi tako presajene rastline se kmalu privadile dolinskega podnebja in bi krepko rastle; dvomim pa jako, da bi razmera redilnih snovi ostala enaka kakor v planini. Prof. Kerner zapazil je, da v dolino presajena zelišča izgubé veliko svoje vonjave. Smem pa tudi trditi, da bi se s presajanjem v dolino perijoda rasti podaljšala, olesenela staničnina torej pomnožila, beljakovina zmanjšala in ne dosegli bi s presajanjem ničesar.

Preiskave, katere bom letos nadaljeval in mogoče tudi uže končal, potrdile bodo gotovo moje mnenje.

Katera goveja plemena so najprimerniša za slovenske pokrajine?

Spisal prof. F. Povše.

(Dalje.)

Nasproti pa belanske krave za vprego niso posebne kreposti ter jih v tem oziru prekosí muriško pleme. Boljših volov za vprego pač nobeno pleme na Avstrijskem (razen Oggerskega) ne daje, kakor zgornje Štirsko muriško. Krepki so, vstrajni in, kar je ne male važnosti, je to, da se tudi vročega primorskega obnebja kmalu privadijo; zato jih pa tudi Furlani, sploh goriški kmetovalci kaj radi imajo in ni jim ljubšega vola od sivega „Stiriana“ (Štajarca).

Komur je mar, izrejevati mladih juncev, ta najde v muriškem plemenu prav primerno pleme, katero se odlikuje po svoji sposobnosti za vprego ali delo; pa tudi mleka se še precéj dobi in za vpitanje tudi ni pre-slabo, tako da za one gospodarje, ki izrejajo mlado živino za delo, ki nimajo prilike mleka naravnost izkoristovati, je to pleme pravo, ker za domače potrebe uže gospodinja tudi od muriških krav dobi dovolj mleka, katero je prav dobro in tolsto.

Se ve da so oggerska goveda najizvrstniša za vprego, pa tudi le samo za vprego, za mleko pa niso skoro nič vredna. Edino za pitanje pa pri nas ne potrebujemo goved, ker to morejo izvrševati le one

kmetije, katere imajo tovarnice, iz katerih dobivajo razne odpadke, na pr. preše, iz sladkornic, iz olarij itd. Za to svrhu — mimo gredé omenjeno — je sloveče angleško Shortornsko pleme, katero je silno pitavno.

Omenjati moramo pa, da pincgavsko pleme ima veliko sposobnost za vdebelenje, ker pri navadni krmi so te živali vedno prav lepo debele.

Kakor iz teh besedi razvidimo, je pincgavsko pleme odlično za mleko in tudi za pitanje, belansko prav tako, in poleg tega je tudi jako zadostljivo, muriško je odlično za vprego, manj za mleko. Vsa ta plemena nahajajo se v naši državi in vidimo, da si moremo uže tudi doma pomagati, in ni nam potreba romati v ptuje države po žlahno plemenno živino.

Kakor sem velik zagovornik domačih pridelkov, tako vendar — kedar me prepričanje sili — ne preziram ptujih odličnih stvari. In prav lastne skušnje o res izvrstni govedi Unterwaldenski, katera se je v kantonu Unterwalden na Švajcarskem vkupila in sedaj na Goriškem odgojuje, me silijo v interesu javnega prida, da ne zamolčim tega plemena, katero je odlično za molžo, pa tudi za delo, ter je jako sposobno tudi za kamnit svet. Za pitanje pa nima lastnosti, saj tudi pri dobrem krmenji je ta živina vedno le bolj suha.

Iz subvencij državnih je goriška kmetijska družba kupila 4 krave in 1 bika Unterwaldenskega plemena; to čedo sedaj odgojuje za poskušnjo gosp. Kovačič, veleposestnik in zgleden živinorejec pri sv. Luciji na Tominskem. Iz njegovih molznih zapisnikov je razvidno, da dajó te krave, ki so srednje velikosti, na leto v srednji meri 2800 litrov dobrega mleka, gotovo lepa množina, toliko bolje, ker te krave hodijo na pašo in doma v hlevu dobivajo le seno brez otrobov in pese.

Kmetijsko društvo je tudi več bikov iz Unterwaldenskega kupilo in razlelilo po deželi in posebno po Krasu, kjer se izvrstno sponašajo in obče hvalijo. Umni kraški živinorejci trdé, da se je uže mnogo plemen poskušalo vpeljati na Krasu, pa da le Unterwaldensko se resnično krajnim razmeram, kraškim tlem prilega. Tudi mladina zarejena po teh plemenskih juncih se vrlo sponaša. Poznam gospodarja, ki je junčka Unterwaldenskega, odgojenega v hlevu goriške kmetijske šole, kupil, in sedaj ima izvrstnega bika, ki po skalovitem trdem svetu vstrajno stopa pa tudi marljivo dela. To pleme je temno-sivo-rujavo, polnega čvrstega telesa, nizkih pa silno krepkih nog z vstrajnimi parklji. Saj je tudi doma v kantonu zelo kamnitem, toraj ni čuda, da v tem oziru primeren za trdi kraški svet!

(Konec prih.)

Kako naj bi se v ljudski nadaljevavni šoli podučevalo o rudninskem gnoji.

Spisal Anton Derganc.

(Dalje in konec.)

Solitar in pepel.

Solitar, tudi kalijev solitar zvan, je vsacemu prav dobro znana sol, kdor videl je uže soliti ž njo krače, plečeta in drugo svinjsko meso. Marsikdo slišal je tudi, da delajo iz solitarja smodnik. Solitar pospešuje pa tudi deloma rast mnogoterih rastlin, deloma jim služi v živež. V ječmenu, v redkvi, v solnčni roži itd. najde se solitar čisto razvit. Pri vsem tem mislil bi si pa vendar vsak sam pri sebi, kdo bode s to drago soljo gnojil svoje polje? Res je to! pa saj z navadnim solitarjem ne gnoji nikdo polja; za to rabi drug solitar natrov ali kislski solitar, ki ga dovažujejo iz Amerike. Ta je veliko ceneji, pa ravno tako dober,

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pōli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 23. marca 1881.

Obseg: 30 milijonov! — Katera goveja plemena so najprimerniša za slovenske pokrajine? (Konec.) — Kakošna trtna plemena naj se izbirajo za nograđe dolenjske? — Gospodarske novice. — Hude pijance pijančevanja odvaditi. — Minister pravosodja baron Lasser in njegov ukaz sodnijam kranjskim leta 1862. — Slavjansko časništvo. — Umor cara ruskega Aleksandra. — Noč. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.**30 milijonov!**

S tem napisom pričanja velecenjeni dunajski kmetijski časnik „Wien. landw. Zeitg.“ na 1. strani svoj list od 12. dne t. m.

Radovedni začnemo čitati ovi članek, da izvemo, kako v časnik, ki je kmetijskemu nauku in kmetijskim interesom posvečen, pride napis: „30 milijonov!“ In kaj najdemo? Na veliko veselje svoje našli smo novico, da to, za kar se je navedeni časnik uže lansko leto tako možato potezal in so po njem tudi „Novice“ svojim bralcem poročale, se je spolnilo, — namreč to, da južna železnica je z letošnjim letom pričela v državno blagajnico plačevati dohodnega davka (Einkommensteuer) 3 milijone gold. in ga bode po postavni pogodbi z vlado plačevala prihodnjih 10 let, tedaj bo v 10 letih državni blagajnici došlo 30 milijonov gold. Lep denar, lepa pripomoč državni blagajnici, kateri vsako leto več milijonov gold. zmanjka, da mora zato na nove dolgove ali na nove davke misliti.

Južna železnica se pelje po veliko deželah skozi mnoga mesta, trge in vasi, predno pride v Trstu do morja, in za vse te prostore, skozi katere se vozi in za vožnjo ljudi in blaga bogat dobiček vsako leto vleče, ni dosihmal nobenega dohodnega davka plačevala, a tudi za naprej, to je, od leta 1880., kakor je po pogodbi z vlado zavezana bila, se je na vse kriplje branila tega davka, judovski časniki pa so jej pritrkovali na vso moč. Al sedanje ministerstvo se ni dalo potentati, da bi lačna vrana sito pitala, in zdaj plačuje južna železnica 3 milijone gold. na leto od svojih dohodkov in bo po vseh linijah, kjer se vozi, mestom, trgom in vasém dotične priklade morala plačevati, kar bo tem na precejšnjo korist.

Vse to ni malenkost — pravi „Wiener landwirth. Zeitg.“ — ki se po pravici ponaša s tem, da je dolgo in dolgo v svojih listih vrtala in vrtala, da teh 30 milijonov ni zaspalo. „30 milijonov — piše — ni malenkost tudi za bogato državo, velika nesreča pa bi bila, če 30 milijonov izgubi država, katera je, kakor Avstrija, v tako silnih denarnih stiskah. Lahko je verjeti, da so se gospodarji južne železnice z različnimi pretvezami branili, od svojih dohodkov leto in dan 3 milijone dati v državno blagajnico in tako lastni dobiček si zmanjšati, al poštena, za blagor državni skrbna vlada ni smela

prezreti, da bi bila državni blagajnici vkradla vsako leto te 3 milijone in jih kot plačilo naložila drugim davkoplačevalcem, ki uže tako komaj životarijo pod davkovskimi bremenii.“

Vredništvo navedenega kmetijskega časnika se tedaj raduje, da se mu je posrečilo, sodelovati o tem, da južna železnica donaša zdaj 3 milijone vsako leto državni blagajnici in bode po pogodbi v 10 letih donesla 30 milijonov, katerih so po takem drugi davkoplačevalci za državne potrebščine osvobodeni. Zahvaluje se pa tudi drugim časnikom, da po njenem zgledu niso molčali, ter vlado opozorovali, na pritisne železnico, da plača, kar je po postavni pogodbi plačati dolžna. Tudi „Novice“ niso molčale.

Katera goveja plemena so najprimerniša za slovenske pokrajine?

Spisal prof. F. Povše.

(Konec.)

Kakor sem navel izvrstnosti Unterwaldenskih govéd, tako tudi ne smem zamolčati, kar je manj ugodnega na njih. Dobro sladko senó zahtevajo, kislega ne marajo, a saj tudi drugače ni mogoče, ker so na trdih goratih tleh izrastla. Pa tudi silno draga so. Goriški kmetijski družbi je Unterwaldenska gospodarska družba, ki je priskrbela 10 mladih bikov, zaračunila vsakega (1—1½ let starosti) po 200 gold. in krava veljá 300 do 350 gold.! Poleg tega pa še daljni transport, tako, da le premožni gospodar more misliti na to, da zboljša svoja goveda z Unterwaldskim plemenom. Sl. ministerstvo kmetijstva pa naj bi to pleme še naprej kupovalo za kraške kraje, da ž njim povzdigne ondotno revno govedorejo, pa tudi blagostanje, kajti Unterwaldenska goveda, sloveča po obili molži, so kakor vstvarjena za trda tla.

Naj bi tudi marljiva kranjska kmetijska družba poskusila to pleme za zboljšavo govedoreje po Notranjskem na Krasu, kakor to dela za goriški Kras goriška družba, katera je moj predlog sprejela in je zadovoljna z izidom dosedanjih poskušanj. Tudi sl. ministerstvo kmetijstva je odobrilo, da se ima vprihodnje le Unterwaldensko pleme rabiti za zboljšanje kraških goved.

Prepričan sem, da pride še čas, ko se bo tudi po Kranjskem skrbelo za take plemenske junce, ker ž

njimi se ne bo le večja mlečna sposobnost, temuč tudi popolnša telesna oblika in posebno zadnji del života, ki je pri muriških govedih nekoliko pomanjkljiv, zboljšati dala. Unterwaldenska goveda so kaj lepo vstvarjena, posebno v zadnjem delu života.

Nikakor pa nočem po vse zametavati domačega blagá, vsaj tudi doma se tu in tam marsikaj dobrega nahaja. V tem oziru opozorujem častite bralce le na oni spis o zbolšanji govedoreje, katerega sem pisal v lanskem letniku in povedal, kako so Angleži dosegli sedanje, po celem svetu za vpitanje tako zelo sposobno Shorthornsko pleme s tem, da so se zbiranjem naj-sposobniše in najbolj ješče živine in se stanovitnostjo to dosegli.

Ko bi se kak gospodar na Kranjskem potrudil, ne le iz svojega hleva, ampak sploh zbrati po Kranjskem najizvrstniše mlekarice, prepričan sem, da, če bi potem vedno le take rabil za pleme stanovitno od rodu do rodu, bi v 20 letih imel slovečo govejo čedo, odlično v molzni sposobnosti. Tako se nahajajo na Tominskem sicer majhne krave, pa za molžo prav dobre. V hlevu kmetijske goriške šole imamo tudi tako kravo, ki, če tudi majhna, je leto in dan dala 1900 lit. mleka.

Uže sedaj zahajajo celó Nemci iz ponosne Nemčije po krave v avstrijske planinske dežele in celó na Kranjsko; kaj bi še le bilo, ako bi imeli tudi kranjski živinorejci živino lepih oblik in odličnih lastnosti! Zato naj merodajni krogi vse poskusijo, da bo tudi Kranjec se svojimi govedi slovel po svetu in privabil kupcev v deželo, ki bodo dobro plačevali lepo blago.

To so moji nasveti, po katerih naj bi se ravnali slovenski živinorejci pri izbiranju govejih plemen za izboljšavo domače goveje živine. Podajam jih na podlagi lastnega prepričanja, vsaj sem obhodil, od sl. kmetijskega ministerstva poslan, vse slovenske pokrajine in si prisvojil znanje krajnih razmer, katerim vsem zamorejo zadostovati našeta plemena: Za doline z lepimi in dobrimi travniki in obilno klajo je Pincgavski, za hribe (planine) zadovoljni Belanski, za kamniti svet pa Unterwaldenski rod; vsi trije daje obilno mleka. Tretji je pa tudi za vprežne namene izvrsten, katerega sicer — če se ravná le za vprežno sposobnost, zamore nadomestovati Muriški rod, ki pa — to naj si tudi sleherni zapomni! — zahteva dobro sladko senó. Kjer pa gospodar nima sladkega sená, ampak kislo, tam bo morda Mariadvorsko pleme, katero je dokaj manj zbirčno, bolje zadostovalo; ono je hitre rašče, se ve da le srednje mlečnosti, za vprego tudi ni pretrdno.

Ne smemo pa pozabiti na prvi temeljni pogoj vspešniše živinoreje, to je, na marljivo oskrbovanje živine, na zadostno krmenje in na vodila umne živinoreje, ker le tako bodo tudi slovenski živinorejci dosegli to, kar so žalibog pred nami drugi deželani, na priliko, Pincgavci, Belanci, posebno se ve da Švajcarji, ki so si tudi resnično iz živinoreje prigospodarili in pridobili toliko, da njih blagostanje sme imenovati se prav dostojno, čeravno prebivajo v goratih krajih, kjer o poljedelstvu ni duha ne sluha.

Prav ima minister kmetijstva, odgovarjaje na domoljubno interpelacijo naših poslancev grofa Hohenwarta, če povdarja v odgovoru, da morajo posebno kmetovalci sami ožje se organizovati in sodelovati, da se zboljša njihovo sedanje res žalostno stanje. Učimo se tedaj biti umni poljedelci pa tudi umni živinorejci!

Kakošna trtna plemena naj se izbirajo za nogađe dolenjske?

Spisal Majdič.

Zima leta 1879. in 1880. je nas Dolenjce, kakor tudi naše sosedne dežele ob mnogo lepih in zdravih trt pripravila Ker moramo toraj misliti na zasaditev novih vinogradov ter seči po družih trtah, zato sezimo zdaj po boljših sortah. Predno se pa vsega tega lotimo, je prvi pogoj srečnega vspeha izbira pravih sort za našo dolenjsko stran. Govoriti bi nam sicer bilo potrebno, še poprej o pripravi sveta za nasaditev novih vinogradov, a o tem so nas pa uže „Novice“ lansko leto poučile, po navodu gosp. vodje R. Dolenca.

Gotovo bi bilo marsikateremu všečno, ako bi naštel nekatere boljše sorte za Dolenjsko. Te-le so:

1. Grganja, trolska sorta. Ona rodi močno in rada, a rast njena ni nič kaj korenjaška in bolj slabotna. Ona ima posebno to dobro lastnost na sebi, da prav kasno odžene, pri vsem tem pa vendar zgodneje dozori, kakor marsikatera druga sorta. Vsled te kaj dobre lastnosti bila bi posebno za nas Dolenjce kaj pripravna, ker tolikokrat trpimo po spomladanskem mrazu. Vino iz te bele sorte ni nobene posebnosti, a vse eno bi smeli ponosni biti, ako bi bilo naše sedanje tako, kakor je to.

2. Slankamenka in Rožica, slavonski sorti. To ste sorti izvrstni, kar se tiče kvantitete vina. Oni rodite grozde posebne velikosti; reči smem, da čez tri grozde ne spravi Dolenjec v svoj škafček, ako se spominim na grozde, koje smo občudovali na trtah slapenske vinorejske šole. Vino iz teh dveh sort pridelano je bolj mehko; kar se tiče kvalitete, prav dobro. Slankamenka (bela) in Rožica (rudeča sorta) rodi po besedah gosp. Dolenca toliko, da se je od nje užedo 300 veder vina na oralu pridelalo. Najboljše je, če se vino teh dveh sort skup zmeša.

3. Burgundec beli, francoska sorta. Beli burgundec ima črnemu burgundcu enake lastnosti, razlikuje se samo potem, da ima uni belo grozdje. Kar se tiče zemlje in lege, je z vsako zadovoljen. Vino daje kaj fino, aromatično, krepko in prav stanovitno.

4. Rulandec ali rujavi burgundec, francoska sorta. Kakor uže ime kaže, je to burgundsko pleme. Grozde rodi bolj majhne, a bogate. Na to, da so grozdi majhni, ne smemo ozira jemati, kajti belo vino iz te sorte napravljeno je jako, jako fino, boketno in obdrži vedno neko sladkobo v sebi. Prepričan sem, da je Rulandec, pridelan na slapenski vinorejski šoli, od jeseni leta 1879. do velike noči še zmerom kipel.

5. Priporočitve vredne bi bile dalje še sorte, ki dajejo bela vina (pa vendar ne toliko za Dolenjsko), kakor: Traminer, Ortlieber in kraljevina.

6. Burgundec črni, francoska sorta. Rodi ta sorta prav bogato, grozde ima bolj majhne, zahteva torej daljšo režnjo, jagode zelo goste. Z vsako lego in svetom je on zadovoljen. Vino iz te sorte napravljeno je kaj fino, milo, nekoliko greokastega okusa, vsled česar je ravno tako priljubljeno. Na Francoskem se napravlja iz te sorte sloveče vino „bordeaux“, na Českem vino „Melnyker“. Kaj želeti bi bilo, da bi se ta, kakor tudi

7. modra Frankinja, pri nas udomačila. Vino te sorte posebno priporoča nek strokovnjak kletarstva pomešati z onim črnega burgundca. Marsikateri jo zamenjuje s črnim burgundcem, toda med njima je velikanska razlika. Ona ima velike bolj kasno zoreče grozde, debele in bolj redke jagode, v listji in rašči, sploh v vsem je različna od burgundca.